

ПОСЛОВНИ САВЕТНИК

ЧАСОПИС ЗА РАЧУНОВОДСТВО, ФИНАНСИЈЕ И ПОРЕЗЕ

октобар 2025 / број 106

10/2025





Србија - Златибор, водопад Гостиље



Дивна вода стиже до нас право са извора у најкраћем могућем року. Кад је пијемо, осећамо се као да стојимо у најлепшој природи, док се у позадини чује тихи жубор, који смирује и опоравља. Дивна вода нас поново повезује са природом, али и са нама самима.

Све Дивна воде су висококвалитетне и извиру на местима нетакнуте природе. Изворног квалитета и свеже, доспевају у чашу Корисника после само неколико дана од пуњења на извору. Могу се конзумирати свакодневно и у неограниченим количинама.

Свака од њих је другачија и на неки посебан начин благотворно делује на људски организам.

Претплатите се на неки од наших повољних пакета за правна лица или домаћинства и уживајте у здравој и свежој води на послу или код куће!

www.divnavoda.rs

ЦЕНТАР ЗА ВРГУ О ДИВНИХ КОРИСНИЦИМА
 0800 111 111

ПОСЛОВНИ САВЕТНИК

ISSN 2560-3221

Година IX, број 106,
ОКТОБАР 2025.

Оснивач и издавач:

ИНГ-ПРО

Издавачко-графичко д.о.о.
Београд, Веле Нигринове 16а

За оснивача и издавача:

Горан Грцић и Владимир Здјелар

Главни и одговорни уредник:

Др Маријана Жиравец Младеновић

Аутори чланака у овом броју су:

мр Жељко Албанези;

др Маријана Жиравец Младеновић,
главни и одговорни уредник часописа
„Пословни саветник“;

дипл. екон. Тања Ђелкапић,
самостални саветник у Министарству
финансија.

Технички уредник:

Милена Станковић

Лектура:

Милица Радованчев

Графичка припрема:

Мирослав Арамбасић

Штампа:

Марго-арт, Београд

Редакција:

Веле Нигринове 16а, 11000 Београд
тел: +381 11 2836 890
факс: +381 11 2836 474
имејл: urednik@ingpro.rs

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд
657

ПОСЛОВНИ саветник : часопис за
рачуноводство, финансије и порезе / главни
и одговорни уредник Маријана Жиравец
Младеновић. - Год. 1, бр. 1 (јан. 2017). -
Београд : ИНГ-ПРО, 2017- (Београд : Digital
art). - 30 cm

Месечно. - Друго издање на другом
медijumu:
Пословни саветник (Online) = ISSN 2560-
3825
ISSN 2560-3221 = Пословни саветник
COBISS.SR-ID 228469260

Часопис можете поручити телефоном:
011/2836-820, 2836-821, 2836-822
или имејлом: office@ingpro.rs

Уводна реч уредника

Имала сам част и задовољство да 22. септембра проведем изузетно квалитетан дан у друштву колегиница и колега на саветовању у дивном граду Новом Саду. Верујем да смо много тога значајног изrekli и апсолвирали решавајући недоумице из области ПДВ-а. Бранили смо заједно ставове у помањкању прецизности у прописима, све у окршају са невидљивим потенцијалним непријатељем. И док испраћам и овај број часописа у штампу, одзвањају ми још увек у ушима речи једног колеге: „Па зар је тако тешко да се нешто јасно напише у самом пропису, па да примењујемо слово закона, уместо да непрестано тражимо тумачења?”

И та очигледна недореченост и вечито појављивање „малих врата” кроз која се промаља нека норма, која оставља простор за сумњу и различиту аргументацију, баца сенку и ствара додатну бригу свима вама који се марљиво и професионално бавите послом који сте изабрали као највреднији. На све то неки реагују ароганцијом, други дрскошћу, а трећи цинизмом, не бивајући често свесни те појаве.

Цинизам је интелектуална одбрана, јер циник одбија да верује у искрене мотиве и унапред деградира вредности да би избегао разочарање. Циник уме да звучи духовито и оштроумно, али му креативна вера у нешто боље бива отупљена сталним подсмехом. Оскар Вајлд је у комедији „Лепеза леди Виндермир” рекао: „Шта је циник? Човек који зна цену свакој ствари, а вредност ничему.”

Ароганција је унутрашња надменост која прецењује сопствени значај и потцењује друге; она се храни осећајем (или позом) супериорности. Арогантан човек може да има знање, али му надменост замагљује процену и затвара му врата сарадње. Берtrand Расел је у есеју „Тријумф глупости” о ароганцији и самоуверености без покрића написао: „Основни узрок невоља је у томе што су у модерном свету глупи самоуверени, а интелигентни пуни сумње.”

Дрскост је маска, грубост која прелази границу пристојности (професионалне) често да би прикрила слабост или несигурност. Дрзак човек осваја пажњу краткорочно, али губи поверење, а без поверења нема трајног утицаја.

Шта год од наведеног да наслутимо у себи, склизнули смо с пута људскости и професионализма. Стога сам имала потребу да с вама поделим своју неупитну и искрену жељу да уздигнуте главе устратимо у тумачењима и понекада донкихотовским походима кроз прописе како бисмо нахранили веру да професионализам надвлађа дилетантизам. То постижемо критичким, али увек добронамерним мишљењем (уместо цинизма), скромношћу уз самопоуздање (уместо ароганције) и чврстином става уз пристојност (уместо дрскости).

Ваша Маријана

Набавка службених мобилних телефона и коришћење за службене и приватне потребе запослених.....	7
1 Набавка мобилног апарата.....	7
1.1 Куповина на рате у оквиру претплатничког уговора.....	10
1.2 Право на одбитак претходног пореза по основу набавке уређаја.....	12
2 Признавање телефонских трошкова	12
2.1 Запослени плаћа послодавцу износ услуга коришћења мобилне телефоније које је користио за личне потребе.....	13
2.2 Послодавац не накнађује од запосленог коришћење мобилног телефона за приватне потребе	15
3 Плаћање месечног рачуна за коришћење мобилног телефона који је у власништву запосленог	17
4 Давање мобилних телефона на коришћење лицима која нису запослена код послодавца	17
5 Продаја или поклањање мобилних телефона запосленима	18
5.1 Продаја старих мобилних телефона запосленима	18
5.2 Поклањање старих мобилних телефона запосленима	24
Рачуноводствено обухватање бескаматних позајмица између повезаних лица	29
1 Књижење бескаматног зајма	29
1.1 Допринос власника – ситуација када је матично друштво зајмодавац	31
1.2 Расподела власницима – ситуација када је зависно друштво зајмодавац	33
1.3 Зависно правно лице одобрава бескаматну позајмицу другом зависном правном лицу из групе.....	35
2 (Не)постојање обавезе сачињавања извештаја о трансферним ценама и корекција у пореском билансу.....	37
Одмеравање финансијских инструмената по амортизованој вредности: продаја са компонентом финансирања, примљени кредити	38
1 Финансијски инструменти по амортизованој вредности.....	39
2 Одмеравање амортизоване вредности – примена методе ефективне каматне стопе	40
3 Признавање финансијских средстава по амортизованој вредности	40
3.1 Дугорочна потраживања са компонентом финансирања	42
4 Признавање финансијских обавеза по амортизованој вредности.....	44
Рачуноводствено обухватање статусне промене издвајање	49
1 Основне карактеристике статусне промене.....	50
1.1 Учесници у статусној промени	50
2 Ступање на снагу плана поделе и правне последице.....	51
3 Регистрација статусне промене.....	52

Први корак: објављивање нацрта плана поделе	52
Други корак: регистрација статусне промене	53
4 Исказивање промена од дана деобног биланса до дана регистрације статусне промене	55
5 Рачуноводствено обухватање у пословним књигама друштва преносиоца	56
6 Рачуноводствено обухватање у пословним књигама друштва стицаоца	57
7 Пример: Рачуноводствено обухватање статусне промене издвајање са оснивањем	58
8 Пример: Рачуноводствено обухватање статусне промене издвајање са припајањем	60
Кратке теме из области девизног пословања кроз питања претплатника	63
Извештавање НБС у случају извоза добара са уговореним одложеним плаћањем	63
Шифра прилива за уплату по профактури умањеној за преплате на картици купца која је настала на основу годишњег попушта	63
Немогућност примања депозита од другог резидента за промет који први резидент врши нерезиденту	64
Повраћај аванса купцу стана који је продавац стана примио у готовини	65
Девизно пословање: исплата зараде нерезиденту	65
Девизно пословање: наплата фактуре издате у једној валути (ЕУР) у другој валути	67

ПОРЕЗИ

Промена пореског дужника од дана када је плаћен аванс до дана када је промет реализован и евидентирање у СЕФ-у	68
1 По основу плаћеног аванса порески дужник био је наручилац посла, а по реализованом промету порески дужник је испоручилац	69
2 По основу плаћеног аванса порески дужник био је извођач радова, а по реализованом промету порески дужник је наручилац посла	74
3 На дан пријема аванса продавац није био обвезник ПДВ-а, а на дан реализације промета евидентиран је у систему ПДВ-а	78
3.1 Порески дужник за промет је продавац	78
3.2 Порески дужник за промет је купац	79
4 На дан уплате аванса купац није био обвезник ПДВ-а, а на дан реализације промета евидентиран је у систему ПДВ-а	82
4.1 Порески дужник за промет је продавац	82
4.2 Порески дужник за промет је купац	83
5 На дан пријема аванса продавац је био обвезник ПДВ-а, а на дан реализације промета брисан је из система ПДВ-а	87
5.1 Порески дужник за аванс је био продавац	87

5.2 Порески дужник за аванс је био купац.....	88
6 На дан уплате аванса купац је био обвезник ПДВ-а, а на дан реализације промета брисан је из система ПДВ-а	92
6.1 Порески дужник за аванс је био продавац.....	92
6.2 Порески дужник за аванс је био купац.....	93
Камата на депозит по виђењу као накнада за промет услуга и утицај на сразмерни порески одбитак	96
1 Време промета услуге депоновања новчаних средстава.....	97
2 Издавање рачуна, односно електронске фактуре по основу камате на орочене депозите и депозите по виђењу	98
3 Рок за издавање електронске фактуре.....	100
4 Издавање фактуре када се накнада наплаћује у иностраној валути	100
5 Утицај камате на депозите по виђењу на сразмерни порески одбитак	101
5.1 Одређивање повремености депозита за сврху утврђивања сразмерног пореског одбитка	101
5.2 Поступање обвезника у случају када у току године закључи трећи уговор о депозиту	102
5.3 Утицај уговора закључених у текућој години на утврђивање повремености у наредној години	103
5.4 Израчунавање процента сразмерног пореског одбитка	103
5.5 Поступак у случају када је проценат сразмерног пореског одбитка 98% и више	105
Трошкови извршног и парничног поступка који се (не) урачунавају у основицу за ПДВ.....	107
1 Трошкови извршног и парничног поступка	108
2 Самоиницијативно зарачунавање трошкова током поступка дужнику	110
3 Наплата трошкова поступка на основу решења извршитеља	112
4 Зарачунавање трошкова поступка који не доводе до повећања основице	112
4.1 Зарачунавање трошкова када поступак није покренут по основу потраживања насталог реализацијом промета добара или услуга.....	113
4.2 Зарачунавање трошкова поступка од стране купца добављачу	113
5 Право на одбитак претходног пореза по основу промета услуга адвоката и извршитеља	114
6 Утврђивање износа трошкова поступка у случају када је извршитељ обвезник ПДВ-а	114
7 Рачуноводствено евидентирање и признавање расхода у пореском билансу по основу трошкова поступка	115
Кратке теме из области ПДВ-а кроз питања претплатника.....	116
1 Неподношење ОППСС пријаве у року и прекршајна пријава	116
2 Продаја добара која се налазе у слободној зони другом кориснику слободне зоне	117
3 Промет услуга превоза које се пружају кориснику слободне зоне у вези са уносом добара у исту.....	118

4 Услуга израде дизајна етикете као споредан промет уз испоруку етикете (извоз)	119
5 Крпљење рупа на путу (санација пута) као промет из области грађевинарства	120
6 Уређење зелених површина (озелењавање) и изградња јавних паркова као промет из области грађевинарства	121
7 Обвезник којем је решењем Пореске управе утврђена обавеза за ПДВ, као пореском дужнику за промет из области грађевинарства, може да користи претходни порез и уколико је обавезу за ПДВ измирио умањењем постојећег пореског кредита	123
8 Опорезивање услуга смештаја деце у дневном боравку	124

ЗАРАДЕ

Обавеза послодаваца да исплате минималну накнаду зараде за одсуство запосленог са рада – од октобра 2025. године, након другог повећања минималне цене рада у 2025. години

1 Висина минималне цене рада у претходних 12 месеци	125
2 Израчунавање основице за накнаду зараде у условима повећања минималне зараде	126

Утврђивање злоупотребе боловања и мере за његово спречавање и санкционисање

1 Одредбе Закона о здравственом осигурању о мерама за контролу и спречавање злоупотребе боловања	128
1.1 Активности изабраног лекара и лекарских комисија које се тичу остваривања боловања	128
1.2 Обнова поступка оцене спречености за рад	130
1.3 Вештачење у поступку остваривања права из обавезног здравственог осигурања	130
1.4 Резиме мера из Закона	131
2 Обустављање исплате накнаде зараде за време боловања	131
3 Одредбе Закона о раду о мерама за контролу и спречавање злоупотребе боловања	132
3.1 Достављање потврде о боловању	132
3.2 Извештај о спречености за рад – дознака	132
3.3 Мере које послодавац може да предузме у односу на основаност боловања	132
3.4 Престанак радног односа због злоупотребе боловања	133
3.5 Давање упозорења запосленом	134
3.6 Отказ уговора о раду због злоупотребе боловања	136

Заснивање радног односа или друго радно ангажовање корисника пензије и порески третман његових примања

1 Радно ангажовање корисника старосне и превремене старосне пензије	137
1.1 Радни однос старосног пензионера	137
1.2 Радно ангажовање старосног пензионера по уговору ван радног односа	138
2 Радно ангажовање корисника породичне пензије	139

САДРЖАЈ

2.1 Радни однос породичног пензионера.....	139
2.2 Радно ангажовање породичног пензионера по уговорима ван радног односа.....	140
3 Радно ангажовање корисника инвалидске пензије	141
3.1 Радни однос инвалидског пензионера	141
3.2 Радно ангажовање инвалидског пензионера по уговорима ван радног односа.....	142
4 Пореске обавезе на примања која остварују корисници пензије	143
4.1 Пореске обавезе на зараду запосленог корисника пензије и обрачун зараде	143
4.2 Пореске обавезе на накнаду корисника пензије за радно ангажовање по уговору ван радног односа.....	144
5 Обављање допунског рада од стране пензионисаног лица (по Закону о раду)	147

СТАТИСТИКА

Календар пореских и других обавеза за октобар 2025. године.....	148
--	------------

Актуелни статистички подаци на дан 25. 9. 2025. године.....	154
--	------------

1 Просечна месечна зарада по запосленом	154
2 Доприноси за социјално осигурање.....	154
2.1 Стопе доприноса	154
2.2 Најнижа месечна основица за обрачун доприноса	154
2.3 Највиша основица за обрачун доприноса	154
3 Минимална зарада	154
4 Износ учешћа у финансирању зарада особа са инвалидитетом.....	154
5 Индекс потрошачких цена	155
6 Законске камате	155
6.1 Годишња камата за неблаговремено плаћене јавне приходе.....	155
6.2 Годишња законска затезна камата.....	155
7 Накнаде трошкова и друга примања запослених.....	156

Ревалоризација отплатних рата по основу уговора о откупу стана под 30. 6. 2025. године – за уплате од 1. 7. 2025. године.....	159
--	------------



Набавка службених мобилних телефона и коришћење за службене и приватне потребе запослених

Привредни субјекти мобилне телефоне набављају куповином у трговинама или куповином од телекомуникационих оператера уз склапање претплатничког уговора, што је по правилу повољнија опција. Уз склапање претплатничког уговора, привредни субјекти – послодавци неретко одређују и правила која се тичу потрошње. Тако у пракси може да се догоди да послодавац одреди да ће признати трошак телефона, интернета (преноса података) и остале потрошње само до одређеног износа, а да разлику (потрошњу изнад постављеног лимита) сноси сам запослени.

С обзиром на то да се претплатнички уговори, по правилу, обнављају сваке две године, послодавци често запосленима поклањају или продају старе (коришћене) мобилне телефоне, када се набаве нови. Осим тога, општим актом, односно уговором о раду послодавац може запосленом да одобри коришћење службеног мобилног телефона и у приватне сврхе, што има пореске импликације из угла Закона о порезу на доходак грађана.

1 Набавка мобилног апарата

Независно од начина набавке мобилних апарата, исти ће бити признати као опрема (дугорочна материјална имовина) или као ситан инвентар.

Почетно признавање и накнадно вредновање некретнина, постројења и опреме регулисано је у:

- МРС 16 – *Некретнине, постројења и опрема*, МСФИ 16 – *Лизинг* и МРС 40 – *Инвестиционе некретнине*,
- одељцима 16, 17 и 20 МСФИ за МСП, односно
- члановима 17–20. Правилника о начину признавања, вредновања, презентације и обелодањивања позиција у појединачним финансијским извештајима микро и других правних лица („Сл. гласник РС” бр. 89/2020 – даље: Правилник за микро и друга правна лица).

Признавање дугорочне материјалне имовине у билансу стања врши се уколико су истовремено испуњена три основна критеријума:

- ако је вероватно да ће се будуће економске користи повезане с тим средством приливати у друштво,
- ако набавна вредност или цена коштања тог средства може поуздано да се одмери и
- ако је вредност средства виша од прага материјалности (вредности) за признавање основног средства, при чему је утврђена рачуноводственим политикама друштва.

Уколико су испуњена сва три наведена услова, мобилни телефон биће признат као основно средство на рачуну 023 – *Постројења и опрема*.

Почетно вредновање некретнина, постројења и опреме врши се по набавној вредности, односно цени коштања. Набавна вредност обухвата издатке који се директно приписују набавци средства, што укључује фактурну вредност (укључујући царинске дажбине и ПДВ који не може да се одбије као претходни), као и све трошкове који се директно приписују довођењу средства на локацију и у стање које је неопходно да би оно могло да функционише на начин на који руководство очекује.

Прва два услова за признавање основног средства задовољена су и када је у питању набавка мобилних телефона. Међутим, уколико није задовољен и трећи услов, односно набавна вредност мобилног телефона нижа је од прага материјалности за признавање основног средства, мобилни телефон биће признат као ситан инвентар на рачуну 103 – *Алати и инвентар*. Стављања мобилних телефона у употребу књижи се на терет рачуна 515 – *Трошкови једнократног отписа алата и инвентара*, а у корист рачуна 1039 – *Исправка вредности материјала, резервних делова, алата и инвентара*. Када привредни субјект престане да употребљава мо-

РАЧУНОВОДСТВО

По издатом фискалном рачуну послодавац књижи следеће:

Ред. бр.	Кonto	Опис	Дуг.	Потр.
1.	206	Остала потраживања по основу продаје	24.000	
	470	Обавезе за ПДВ по издатим фактурама по општој стопи		4.000
	023	Постројења и опрема		8.000
	670	Добици од продаје нематеријалне имовине, некретнина, постројења и опреме		12.000
- за њоклон сџарој џелефона зајосленом њо фискалном рачуну				

Затим врши обрачун зараде:

Ред. бр.	Опис	Укупно
1.	Нето зарада запосленог	124.000
2.	Бруто зарада запосленог	172.836
3.	Пореско ослобођење на зараде	28.423
4.	Порез (ред. бр. 2 - ред. бр. 3) × 10%	14.441
5.	Доприноси на терет запосленог (ред. бр. 2 × 19,9%)	34.394
6.	Доприноси на терет послодавца (ред. бр. 2 × 15,15%)	26.185

По обрачунатој заради послодавац књижи следеће:

Ред. бр.	Кonto	Опис	Дуг.	Потр.
2.	520	Трошкови зарада и накнада зарада (бруто)	172.836	
	450	Обавезе за нето зараде и накнаде зарада, осим накнада зарада које се рефундирају		124.000
	451	Обавезе за порез на зараде и накнаде зарада на терет запосленог		14.441
	452	Обавезе за доприносе на зараде и накнаде зарада на терет запосленог		34.394
	521	Трошкови пореза и доприноса на зараде и накнаде зарада на терет послодавца	26.185	
	453	Обавезе за порезе и доприносе на зараде и накнаде зарада на терет послодавца		26.185
- за обрачун зараде				
26	450	Обавезе за нето зараде и накнаде зарада	100.000	
	451	Обавезе за порезе на зараде и накнаде зарада на терет запосленог	14.441	
	452	Обавезе за доприносе на зараде и накнаде зарада на терет запосленог	34.394	
	453	Обавезе за порез и доприносе на зараде и накнаде зарада на терет послодавца	26.185	
	241	Текући (пословни) рачун		175.020
- за исцлашцу зараде зајосленом				
2в	450	Обавезе за нето зараде и накнаде зарада	24.000	
	206	Остала потраживања по основу продаје		24.000
- за зацварење њоцтраживања и дела неццо зараде				

ПС



Електронски часопис ПОСЛОВНИ САВЕТНИК

Часопис „ПОСЛОВНИ САВЕТНИК“ представља издање са стручним ауторским текстовима из области рачуноводства и пореза. Наменен је, пре свега, финансијским и рачуноводственим службама у приватном сектору, рачуноводственим агенцијама и сл.

Од рубрика у часопису издавајмо: Рачуноводство, Порези, Зараде, плате и друга примања, Радни односи, Пословне финансије, Статистика и остале области.

Тренутно се у издању налази преко 2.000 чланака, при чему у току године излази 12 бројева.

Чланци из свих досадашњих бројева доступни су у е-часопису, с тим што им се приступа у оквиру издања Прописи.нет, а повезани су са релевантним прописима.

За њреццлашцу и групе информације њицццше нам на: office@ingpro.rs или нас њозовицше на: 011/2836-820, 2836-821, 2836-822.

Рачуноводствено обухватање бескаматних позајмица између повезаних лица

Финансијска средства и обавезе одмеравају се у складу са одредбама:

- МСФИ 9 – Финансијски инструменти; односно
- одељком 11 МСФИ за МСП („Сл. гласник РС” бр. 83/2018), односно
- чл. 22–25. Правилника о начину признавања, вредновања, презентације и обелодањивања позиција у појединачним финансијским извештајима микро и других правних лица („Сл. гласник РС” бр. 89/2020 – даље: Правилник за микро и друга правна лица).

1 Књижење бескаматног зајма

У вези са књижењем бескаматног зајма које је матично правно лице дало зависном правном лицу, правила из МСФИ 9 сажета су и у Мишљењу Министарства финансија бр. 011-00-805/2022-04 од 31. 1. 2023. године:

У складу са МСФИ 9: Финансијски инструменти, искључиво по трансакционој цени почетно се признају (евидентирају) само појављивања по основу пропада (настала у складу са МСФИ 15: Приход од уговора са кувцима) – која не садрже значајну комбиновану финансирања и за која је примењена оција из тачке 63. МСФИ 15 (иако садрже значајну комбиновану финансирања, очекује се да неће проићи дуже од јодину дана од промета добара и услуга и најлаше по том основу, па моју да се признају по трансакционој цени).

За сва остала финансијска средства и обавезе (што укључује и кредити и зајмове), важи ошће правило из тачке 5.1.1 МСФИ 9 да се почетно признају:

- по фер вредности – уколико је реч о финансијском средству и обавези које се води по фер вредности кроз Биланс успеха, или
- по фер вредности увећаној или смањеној за трошкове трансакције који се моју директно приписати стицању или емитовању финансијској средству или финансијске обавезе – уколико се води

по амортизованој вредности или по фер вредности кроз остали резултат.

Када је реч о средству, односно обавези по тржишним условима, трансакциона цена ће, по правилу, одговарати фер вредности, па у том случају неће бити пошредне никакве корекције у почетном признавању. Ово је случај за редовне кредити банака, али и за позајмице (од повезаних и неовезаних страна) које су по свим аспектима уговорене по тржишним условима – уговорена каматна стоа одговара каматној стои по којој би се конкретни енители у давом тренутку моао задужити у истом износу, року, начину отплате, обезбеђења и другим битним одликама кредити, односно зајма.

Међутим, уколико је конкретни зајам уговорен по нешто друачијој каматној стои – вишој или нижој него што је тржишна каматна стоа у конкретним околностима – зајмодавац и зајмопримац су (у великом броју случајева) дужни да методом ефективне каматне стоје, примењујући тржишну умесно уговорене каматне стоје, прерачунају дисконтовану вредност даво, односно добијеној зајма – и по тој фер вредности признају средство, односно обавезу, а разлику евидентирају као добитак или губитак.

Поседно указујемо на то да уколико је зајам између повезаних правних лица под заједничком контролом (што је случај из предметној ишњања), односно између зависној правој лица и власника (физичкој лица или матичној правој лица) – тај добитак или губитак настао као разлика између обрачунае фер вредности и номиналне трансакционе вредности суштински представља допринос власника или расподелу власницима. У том случају, независно од конкретне план отплате, и зајмодавац и зајмопримац евидентирају приходе, односно расходе од камате применом ефективне каматне стоје – развојем дисконти по тржишној каматној стои – чиме ће се обра-

годину”, сматрамо да се ипак исказан расход (од камата) признаје у пореском билансу обвезника. Међутим, имајући у виду да се, у конкретном случају, ради о трансакцији (зајму) између повезаних лица, мишљења смо да се предметни расход признаје у складу са правилима о утврђеној кайи-ализацији и трансферним ценама, на начин прописан одредбама ЗПДП.

С друге стране, давалац бескаматног зајма повезаном лицу у обавези је да сачини извештај о трансферним ценама (у пуном облику) и изврши корекције у пореском билансу.

Из Мишљења Министарства финансија бр. 011-00-505/2018-04 од 8. 8. 2018. године:

У случају када је уговором о зајму, закљученим између обвезника (као зајмодавца) и његовој повезаној лица (зајмопримца), предвиђено да се камата на зајам не обрачунава и не плаћа, обвезник је дужан да, сходно члану 60. став 8. тачка 1) Закона, у пореску основуцу укључи износ који би се добио

ипак што би камату (утврђену применом принципа „ван дохвата руке”) обрачунао на зајам дат свом повезаном лицу.

За потребе утврђивања износа камате која би се по принципу „ван дохвата руке” обрачунавала на зајам дат повезаном лицу обвезник је дужан да примени одређена правила о утврђивању цене трансакције по принципу „ван дохвата руке” из чл. 60. и 61. ст. 1. и 2. Закона или да примени камату стоје за које се сматра да су у складу са принципом „ван дохвата руке”, а које прописује министар финансија.

Сходно наведеном, у случају када правно лице одобри бескаматни зајам свом повезаном правном лицу, као и када оба лица у складу са МСФИ обрачунају приходе и расходе камата које ис-кажу у Билансу успеха, дужни су да сачине извештај о трансферним ценама и да утврде да ли постоји разлика између обрачунатих камата на тај зајам и тржишних камата, односно камата „ван дохвата руке”.

ПС

Маријана Жиравац Младеновић

Одмеравање финансијских инструмената по амортизованој вредности: продаја са компонентом финансирања, примљени кредити

Према дефиницији, финансијски инструмент представља сваки уговор на основу којег настаје финансијско средство једног субјекта и финансијска обавеза или инструмент капитала другог субјекта. Типичан пример је када на основу облигационог уговора о продаји робе код продавца настане финансијско средство – потраживање од купаца, а код купца настане финансијска обавеза – обавеза према добављачу.

Због специфичности које постоје у начину управљања и приливу новчаних токова од држања појединих врста финансијских инструмената, рачуноводственим стандардима прописани су различити критеријуми за њихово класификовање

у оквиру финансијских средстава и финансијских обавеза. Ту материју уређује:

- МСФИ 9 – Финансијски инструменти.
- Одељак 11 Основни финансијски инструменти и одељак 12 Питоња везана за остале финансијске инструменте МСФИ за МСП. Према т. 11.2 МСФИ за МСП ентитети могу, уместо одељака 11 и 12, да примењују МРС 39 – Финансијски инструменти: признавање и одмеравање. Међутим, усвојеним изменама МСФИ за МСП (у овом тренутку у Србији још није утврђен превод измењених МСФИ за МСП) укинуће се могућност примене МРС 39 од стране обвезника који примењују МСФИ за МСП.
- Члановима 22–25. Правилника о начину признавања, вредновања, презентације и обелода-

РАЧУНОВОДСТВО

Друштво поново, након измена у отплати кредита, утврђује амортизовану вредност истог:

Датум доспећа	Књиговодствени износ 1. 1.	Камата	Одливи готовине	Књиговодствени износ 31. 12.
1	2	3 (2 x ЕКС)	4	5 (2 + 3 - 4)
31. 12. 2026.	9.895.221,96	651.593,76	5.600.000,00	4.946.815,72
31. 12. 2027.	4.946.815,72	325.744,51	300.000,00	4.972.560,23
31. 12. 2028.	4.972.560,23	327.439,77	5.300.000,00	0,00

3. Друштво додатно књижи на терет расхода и остатак износа обрачунаог по методи ефективне каматне стопе, који у другој години отплате износи 51.593,76 динара (расход камате обрачунаог по методи ефективне каматне стопе у износу од 651.593,76 динара, минус расход камате по отплатном плану – обрачунаог по номиналној каматној стопи у износу од 600.000,00 динара):

Ред. бр.	Конто	Опис	Дуг.	Потр.
3.	562	Расходи камата (према трећим лицима)	51.593,76	
	282	Разграничени трошкови по основу обавеза		51.593,76
- за разлику камате, по ефективној каматној стопи				

Пословне промене у 2027. години

1. На 31. 12. 2027. године друштво плаћа доспелу камату за 2027. годину у износу од 300.000 динара (5.000.000 x 6%):

Ред. бр.	Конто	Опис	Дуг.	Потр.
1.	562	Расходи камата (према трећим лицима)	300.000,00	
	460	Обавезе по основу камата и трошкова финансирања		300.000,00
- по плану отплате кредита, за номиналну камату за шесту годину коришћења				
1а	460	Обавезе по основу камата и трошкова финансирања	300.000,00	
	241	Текући рачун		300.000,00
- за плаћање камате				

2. Друштво додатно књижи на терет расхода и остатак износа обрачунаог по методи ефективне каматне стопе, који у трећој години отплате износи 25.744,51 динар (расход камате обрачунаог по мето-

ди ефективне каматне стопе у износу од 325.744,51 динара, минус расход камате по отплатном плану – обрачунаог по номиналној каматној стопи у износу од 300.000,00 динара):

Ред. бр.	Конто	Опис	Дуг.	Потр.
2.	562	Расходи камата (према трећим лицима)	25.744,51	
	282	Разграничени трошкови по основу обавеза		25.744,51
- за разлику камате, по ефективној каматној стопи				

Пословне промене у 2028. години

1. На 31. 12. 2028. године друштво плаћа доспелу камату за 2028. годину у износу од 300.000 динара (5.000.000 x 6%) и враћа остатак главнице:

Ред. бр.	Конто	Опис	Дуг.	Потр.
1.	562	Расходи камата (према трећим лицима)	300.000,00	
	460	Обавезе по основу камата и трошкова финансирања		300.000,00
- по плану отплате кредита, за номиналну камату за четврту годину коришћења				
1а	460	Обавезе по основу камата и трошкова финансирања	300.000,00	
	414	Дугорочни кредити и зајмови у земљи	5.000.000,00	
	241	Текући рачун		5.300.000,00
- за плаћање камате и повраћај главнице				

2. Друштво додатно књижи на терет расхода и остатак износа обрачунаог по методи ефективне каматне стопе, који у четвртој години отплате износи 27.439,77 динара (расход камате обрачунаог по методи ефективне каматне стопе у износу од 327.439,77 динара, минус расход камате по отплатном плану – обрачунаог по номиналној каматној стопи у износу од 300.000,00 динара):

Ред. бр.	Конто	Опис	Дуг.	Потр.
2.	562	Расходи камата (према трећим лицима)	27.439,77	
	282	Разграничени трошкови по основу обавеза		27.439,77
- за разлику камате, по ефективној каматној стопи				

Рачуноводствено обухватање статусне промене издвајање

Статусне промене у Закону о привредним друштвима („Сл. гласник РС” бр. 36/2011, 99/2011, 83/2014 – други закон, 5/2015, 44/2018, 95/2018, 91/2019, 109/2021 и 19/2025 – даље: **ЗПД**) регулисане су у члановима 483–514.

У складу с чланом 485. ЗПД статусне промене су:

- 1) припајање,
- 2) спајање,
- 3) подела и
- 4) **издвајање**.

Статусна промена издвајање, која је предмет разматрања у овом чланку, у члану 489. ЗПД дефинисана је тако што је наведено да друштво може да се подели тако што ће пренети део своје имовине и обавеза на:

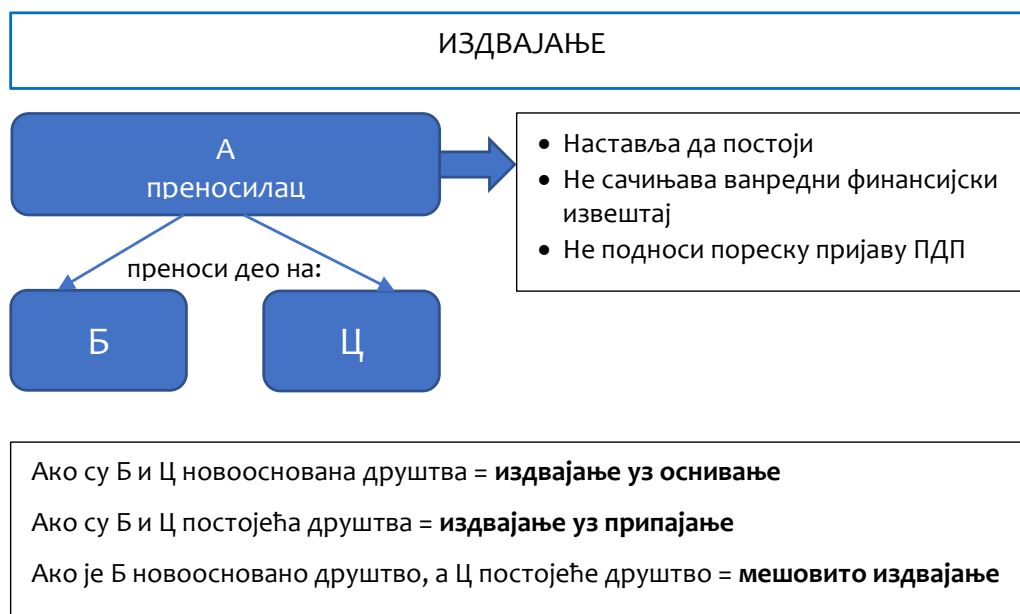
1) једно или више новооснованих друштава (даље: **издвајање уз оснивање**),

2) једно или више постојећих друштава (даље: **издвајање уз припајање**) или

3) једно или више новооснованих друштава и једно или више постојећих друштава (даље: **мешовито издвајање**).

Друштво преносилац по спроведеној статусној промени наставља да постоји.

Дакле, након спровођења такве врсте статусне промене постојаће (најмање) два привредна друштва, која ће имати истог власника, али међусобно неће бити повезана капиталом. То значи да неће постојати однос матично–зависно правно лице, што имплицира да не постоји обавеза састављања консолидованих финансијских извештаја, мада два друштва могу да имају статус повезаних лица у складу с критеријумима из члана 59. Закона о порезу на добит правних лица.



Статусна промена издвајања спроводи се на основу плана поделе.

РАЧУНОВОДСТВО

Опис позиције	„Језеро” пре припајања	Издавање и пренос на „Језеро”	„Језеро” након припајања
Г. ОБРТНА ИМОВИМА	1.400.000	730.000	2.130.000
I. Залихе	1.000.000	530.000	1.530.000
III. Потраживања по основу продаје	250.000	0	250.000
IV. Остала краткорочна потраживања			
VI. Готовина и готовински еквиваленти	150.000	200.000	350.000
Д. УКУПНА АКТИВА	49.550.000	27.180.000	76.730.000
ПАСИВА			
А. КАПИТАЛ	25.000.000	18.260.000	43.260.000
I. Основни капитал	20.000.000	7.573.440	27.573.440
VII. Нераспоређени добитак	5.000.000	10.686.560	15.686.560
Б. ДУГОРОЧНА РЕЗЕРВИСАЊА И ДУГОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ	15.000.000	7.300.000	22.300.000
II. Дугорочне обавезе	15.000.000	7.300.000	22.300.000
Д. КРАТКОРОЧНА РЕЗЕРВИСАЊА И КРАТКОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ	9.550.000	1.620.000	11.170.000
II. Краткорочне финансијске обавезе	5.000.000	520.000	5.520.000
IV. Обавезе из пословања	4.550.000	1.100.000	5.650.000
Е. УКУПНА ПАСИВА	49.550.000	27.180.000	76.730.000

Књижење у пословним књигама друштва „Језеро”:

Кonto	Опис	Дуг.	Потр.
011	Концесије, патенти, лиценце, робне и услужне марке	30.000	
021	Грађевинско земљиште	320.000	
0220	Грађевински објекти	35.800.000	
0229	Исправка вредности грађевинских објеката		10.100.000
042	Учешћа у капиталу осталих правних лица и дугорочне хартије од вредности које се вреднују по фер вредности кроз остали укупни резултат	400.000	
101	Материјал	530.000	
241	Текући (пословни) рачуни	200.000	
414	Дугорочни кредити и зајмови у земљи		7.300.000
435	Добављачи у земљи		1.100.000
422	Краткорочни кредити и зајмови у земљи		520.000
301	Удели друштава с ограниченом одговорношћу		7.573.440
340	Нераспоређени добитак ранијих година		10.686.560

- за евидензирање преузимања имовине и обавеза и повећања капиталa

Аналитички преглед основног капитала друштва стицаоца (Језеро) је следећи:

Власници удела	Вредност удела			Учешће у укупном основном капиталу	
	„Језеро” пре припајања	Припајање	„Језеро” након припајања	„Језеро” пре припајања	„Језеро” након припајања
Ранко Језеро	20.000.000	0	20.000.000	100,00%	72,53%
Морнар Попај	0	1.764.634	1.764.634	0,00%	6,40%
Планктон Окац	0	2.316.192	2.316.192	0,00%	8,40%
Кеба Краба	0	1.176.422	1.176.422	0,00%	4,27%
Лигњослав Славни	0	1.389.715	1.389.715	0,00%	5,04%
Сунђер Боб	0	926.477	926.477	0,00%	3,36%
УКУПНО	20.000.000	7.573.440	27.573.440	100,00%	100,00%



Кратке теме из области девизног пословања кроз питања претплатника

Извештавање НБС у случају извоза добара са уговореним одложеним плаћањем

Питање: Продали смо страном лицу машину са уговореним роком плаћања од 48 месеци. На који начин извештавамо НБС о том послу?

Одговор: У конкретном случају ради се о робном кредиту, односно зајму.

У складу с чл. 2. ст. 2. т. 21) Закона о девизном пословању, кредитни послови са иностранством су и комерцијални кредити и зајмови у девизама и динарима повезани са спољнотрговинским прометом робе и услуга, који обухватају **одложено плаћање** и плаћање унапред робе и услуга до годину дана с каматом, односно **преко годину дана**. О кредитним пословима са иностранством постоји обавеза извештавања НБС.

Сходно т. 7) Одлуке о извештавању о кредитним пословима са иностранством, о кредитном одобрењу у девизама и динарима извештава се појединачно, и то на следећим обрасцима:

- **Извештај о кредитном одобрењу (образак КО-2);**
- **План коришћења по кредитном одобрењу (образак КО-3А), који се доставља уз поменути извештај (образак КО-2);**
- **Измена или сторно извештаја о кредитном одобрењу (образак КО-5);**
- **Реализација коришћења, план и реализација наплате по кредитном одобрењу (образак КО-3Б).**

Обрасци КО-2 и КО-3А, путем којих се извештава о комерцијалним кредитима и зајмовима у девизама и динарима повезаним са спољнотрговинским прометом робе и услуга, који обухватају **одложену наплату извезене робе** и услуга и одложени увоз унапред плаћене робе и услуга са уговореним роком до годину дана с каматом, односно **преко годину дана** – могу да се доставе и у **року од 30 дана од дана извоза**, односно авансног плаћања увоза,

на начин предвиђен у ставу 2. исте тачке – преко банке преко које се кредит користи, у папирном и електронском облику, осим обрасца КО-3Б, који се доставља искључиво у електронском облику.

Потребно је сагледати и одредбе Упутства о попуњавању образаца за извештавање о кредитним пословима са иностранством.

Шифра прилива за уплату по профактури умањеној за преплате на картици купца која је настала на основу годишњег попуста

Питање: Како је правилно сачинити распоред за иноприлив у ситуацији када инокупцу издамо профактуру (по којој ће уплатити аванс за будући промет који ћемо извршити), а у међувремену смо издали одобрење за претходне фактуре које је већ платио, након чега он умањи профактуру за то одобрење и уплати нам разлику (нпр. ако је профактура 1.000 евра, а одобрење 100 еура, он уплаћује 900 евра)? С којом шифром распоређујемо прилив – да ли се вредност профактуре бележи помоћу шифре 112 (1.000 евра, а ознака 1 – аванс), а износ одобрења помоћу шифре 650 (100 евра, а ознака 1 – аванс)?

Одговор: У описаном случају, како се ради о профактури, не користи се шифра 650, већ само 112 за износ који вам је заиста уплаћен авансно (900 примљених евра). Наиме, шифра 650 користи се за отписе разлика на **фактурисану** вредност робе. У датом случају још није дошло до фактурисања. Профактура је неформални документ који се не књижи, већ се књижи авансна уплата.

По извршеном промету издајете фактуру на вредност продатих добара (1.000 евра). Из угла платног промета са иностранством нема сметњи да се умањење фактурне вредности робе по основу књижног одобрења датог купцу евидентира у налогу за наплату приликом наплате по основу следећег

Девизно пословање: наплата фактуре издате у једној валути (ЕУР) у другој валути

Питање: Да ли по фактури коју смо издали у еври-ма можемо да наплатимо потраживање у другој страниј валути (на пример у доларима)?

Одговор: Девизним прописима, односно прописима којима се уређују услови и начин обављања платног промета са иностранством није прописана обавеза обављања платног промета са иностранством искључиво у валути у којој је исказано потраживање, односно обавеза у документу који представља основ за наплату или плаћање. Дакле, по нашем мишљењу, **нема препреке да се фактура која је издата у једној страниј валути плати или наплати у другој страниј валути.**

Притом свакако треба имати на уму и обавезност евентуалних одредаба уговора о спољнотрговинском послу којима је стриктно уређена валута у којој се обављају платне трансакције, у смислу уговорне одговорности потписника таквог уговора.

Поред наведеног, **податак о валути у којој се врши наплата или плаћање представља обавезан еле-**

мент у налозима платног промета са иностранством, како је то наведено у тачки 50) Упутства за спровођење Одлуке о условима и начину обављања платног промета са иностранством („Сл. гласник РС” бр. 24/2007... 27/2025). Наглашавамо да се ради о валути наплате односно плаћања, а не о валути у којој је фактурисана вредност робе или услуга.

Према томе, може да се закључи да постављено питање није непосредно уређено прописима о девизном пословању, при чему сматрамо да је далеко битније утврдити да ли је резидент наплату по основу извоза робе извршио у целости. Наиме, околност да је наплата из иностранства извршена у једној страниј валути, а да је нерезидент задужен уговором или фактуром у другој страниј валути, од значаја је само у смислу испуњења обавезе наплате, што се утврђује применом методе укрштених курсева приликом наплате из иностранства. Дакле, **уколико је потраживање из иностранства наплаћено у целости, правилним прерачуном износа потраживања из валуте ЕУР у валуту РУБ**, резидент неће имати ризик да се створи обавеза извештавања о кредитном послу са иностранством из члана 4. Закона о девизном пословању (Закон).

ПС

ИНГ-ПРО



Промена пореског дужника од дана када је плаћен аванс до дана када је промет реализован и евидентирање у СЕФ-у

У складу са општим правилом из члана 10. став 1. тачка 1) Закона о порезу на додату вредност („Сл. гласник РС” бр. 84/2004... и 94/2024 – даље: Закон о ПДВ-у), порески дужник је, у смислу тог закона, **обвезник који врши опорезиви промет добара и услуга, осим** када обавезу плаћања ПДВ-а у складу са истим чланом има друго лице. Чланом 10. став 2. Закона о ПДВ-у прописани су случајеви у којима је порески дужник прималац добара или услуга – обвезник ПДВ-а **за промет који му је извршио други обвезник ПДВ-а**, као изузетак од општег правила, према којем је порески дужник лице које врши следећи промет добара или услуга:

- промет секундарних сировина и услуга које су непосредно повезане с тим добрима;
- промет грађевинских објеката и економски делљивих целина у оквиру тих објеката, укључујући и власничке уделе на тим добрима, у случају када је уговором на основу ког се врши промет тих добара предвиђено да ће се на тај промет обрачунати ПДВ у складу с наведеним законом;
- промет добара и услуга из области грађевинарства, ако је вредност тог промета већа од 500.000 динара без ПДВ-а, при чему је чл. 24–26. Правилника о ПДВ-у додатно прецизирано шта се (не) сматра прометом из области грађевинарства;
- промет електричне енергије и природног гаса који се испоручују преко преносне, транспортне и дистрибутивне мреже, извршен обвезник-у ПДВ који је та добра набавио ради даље продаје;
- промет хипотековане непокретности приликом реализације хипотеке у складу са законом којим се уређује хипотека;
- промет предмета заложног права приликом реализације уговора о залози у складу са законом којим се уређује заложно право на покретним стварима;
- промет добара или услуга над којима се спроводи извршење у извршном поступку у складу са законом.

У ситуацијама када промету добара односно услуга претходи авансна уплата средстава, порески дужник прво се одређује за примљени аванс (у тренутку уплате аванса), а затим се приликом реализације промета поново сагледава ко је порески дужник. У већини случајева порески дужник по основу датог/примљеног аванса исти је као и за реализовани промет. Ипак, у пракси су присутни и случајеви у којима долази до промене пореског дужника, односно околности у тренутку реализације промета другачије су него што су биле у тренутку плаћања/пријема авансних средстава:

- 1.** По основу аванса порески дужник био је уплатилац аванса (наручилац будућег промета), а по основу извршеног промета порески дужник је лице које врши промет (које је иницијално примило аванс), што је ситуација која може да се јави приликом промета из области грађевинарства, када је приликом уплате аванса планирани промет био вредности веће од 500.000 динара, али се по реализацији промета установи да је његова вредност мања од тог износа.
- 2.** По основу аванса порески дужник био је прималац аванса (лице које ће извршити промет), а по основу извршеног промета порески дужник је наручилац посла (лице које је иницијално платило аванс), до чега може да дође приликом промета из области грађевинарства, када је приликом уплате аванса планирани промет био вредности мање од 500.000 динара, да би се по реализацији промета установило да је његова вредност већа од тог износа.
- 3.** На дан пријема аванса продавац није био обвезник ПДВ-а, а на дан реализације промета евидентиран је у систему ПДВ-а.
- 4.** На дан уплате аванса купац није био обвезник ПДВ-а, а на дан реализације промета евидентиран је у систему ПДВ-а.
- 5.** На дан пријема аванса продавац је био обвезник ПДВ-а, а на дан реализације промета брисан је из система ПДВ-а.

Према нашем мишљењу, у том (последњем) пореском периоду наручилац радова има право да смањи и обрачунати ПДВ по основу датог аванса. Дакле, наручилац посла у обрасцу ПОПДВ за период 1. новембар – дан брисања из система ПДВ-а – податке исказује на следећи начин:

- у пољу 3а.5 исказује смањење обрачунатог ПДВ-а у износу од 60.000 динара;
- у пољу 8е.2 исказује смањење претходног ПДВ-а у износу од 60.000 динара.

Порески период у којем је извршен промет

Извођач радова је уговорени посао завршио у децембру. С обзиром на то да у моменту промета наручилац радова није обвезник ПДВ-а, извођач радова дужан је да обрачуна ПДВ-а на основицу коју чини укупан износ накнаде без ПДВ-а, а то је уговорених 600.000 динара.

Будући да купац није остао да користи СЕФ као добровољни корисник, након брисања из система ПДВ-а извођач радова издаје рачун за извршени промет, у којем, између осталог, исказује:

- основицу за ПДВ: 600.000 динара;
- ПДВ по стопи од 20%: 120.000 динара.

Као напомену у рачуну наводи: „Износ за уплату износи 420.000 динара, јер је дана 5. октобра наплаћен аванс у износу од 300.000 динара, за који је дошло до промене пореског дужника јер купац који је био порески дужник по авансу није обвезник ПДВ-а у тренутку када је промет извршен”.

Извођач радова у обрасцу ПОПДВ за порески период децембар исказује податке:

- у пољу 3.2 „Основица” исказује износ од 600.000 динара;
- у пољу 3.2 „ПДВ” исказује обрачунати ПДВ у износу од 120.000 динара.



Тања Ђелкапић

Камата на депозит по виђењу као накнада за промет услуга и утицај на сразмерни порески одбитак

Сагласно одредбама члана 3. Закона о порезу на додату вредност („Сл. гласник РС” бр. 84/04... и 94/24 – даље: Закон о ПДВ-у), предмет опорезивања ПДВ-ом су:

- 1) испорука добара и пружање услуга** (даље: промет добара и услуга) које порески обвезник изврши у Републици уз накнаду, у оквиру обављања делатности;
- 2) увоз добара у Републику.**

Промет услуга, у смислу Закона о ПДВ-у, представљају сви послови и радње у оквиру обављања делатности који нису промет добара. Услуга је и свако нечињење и трпљење. С тим у вези, под услугом трпљења подразумева се уздржавање од коришћења

сопствене имовине зато што је користи неко друго лице и за то плаћа одговарајућу накнаду.

Камата је трошак позајмљивања новца и компензација повериоца за одрицање од сопствене потрошње и за преузимање ризика зато што поверава свој новац другим субјектима.

Орочавање новчаних средстава у пословној банци подразумева да се власник новца обавезује да у одређеном временском периоду неће располагати својим новцем, па ће по том основу банка плаћати одређену накнаду у виду камате на орочена средства. С тим у вези, према нашем мишљењу, стављање новчаних средстава банци на располагање, уз

претходни, зависи од коначно утврђеног процента сразмерног пореског одбитка на основу оствареног промета током читаве године.

Подаци о износу ПДВ-а који може да се одбије као претходни порез по основу примљених рачуна, као и промет добара и услуга, укључујући и авансе, за који је порески дужник испоручилац добара, односно пружалац услуга, у одређеном пореском периоду исказују се у пољу 8е.1 и код обвезника који врши поделу претходног пореза, односно утврђује сразмерни порески одбитак у складу са одредбом члана 30. Закона о ПДВ-у, јер нађављена

добра користи или ће користити да би извршио промет с правом на одбитак претходног пореза и промет без права на одбитак претходног пореза. Наиме, обвезник укупно исказани ПДВ у пољу 8а.8 умањује за ПДВ који нема право да одбије као претходни порез (укључујући и ПДВ за који је, у складу с одредбама члана 30. Закона о ПДВ-у, утврдио да нема право на одбитак), па разлику исказује у пољу 8е.1. Такође, обвезник укупно исказани ПДВ у пољу 3а.9 умањује за ПДВ који нема право да одбије као претходни порез, па разлику исказује у пољу 8е.2.

ПС

Тања Ђелкапић

Трошкови извршног и парничног поступка који се (не) урачунавају у основицу за ПДВ

Поступак принудне наплате, у складу са Законом о извршењу и обезбеђењу („Сл. гласник РС” бр. 106/15, 106/16 – аутентично тумачење, 113/17 – аутентично тумачење, 54/19, 9/20 – аутентично тумачење и 10/23 – др. закон), покреће поверилац по основу потраживања које је настало на основу неког облигационоправног, односно дужничко-поверилачког односа. Трошкове поступка принудне наплате иницијално сноси поверилац, док их на крају поступка надокнађује извршни дужник по сили закона.

С друге стране, парнични поступак, који се спроводи на основу закона којим се уређује парнични поступак, није поступак у ком се врши принудна наплата потраживања већ поступак у ком се утврђује (не)постојање неког права. Странка која у целини изгуби парницу дужна је да противној странци (која је добила поступак) накнади трошкове, с тим што је у парничном поступку могуће и да се трошкови поступка расподеле на обе стране у спору.

Сагласно одредбама члана 3. Закона о порезу на додатну вредност („Сл. гласник РС” бр. 84/04... и 94/24 – даље: Закон о ПДВ-у), предмет опорезива-

ња ПДВ-ом су испорука добара и пружање услуга (даље: промет добара и услуга) које порески обвезник изврши у Републици уз накнаду, у оквиру обављања делатности, као и увоз добара у Републику. Наиме, у случају када је дужничко-поверилачки однос настао по основу промета добара или услуга у складу са одредбом члана 3. Закона о ПДВ-у, а поверилац, односно странка која је успела у парници има статус обвезника ПДВ-а, након окончања поступка обвезник ПДВ-а оствариће од примаоца добара или услуга (додатну) накнаду по основу трошкова парничног односно извршног поступка (даље: **трошкови поступка**).

У складу са одредбама члана 17. став 1. Закона о ПДВ-у пореску основицу (даље: основица) приликом промета добара и услуга представља износ накнаде (у новцу, стварима или услугама) коју обвезник прима или треба да прими за испоручена добра или пружене услуге од примаоца добара или услуга или трећег лица, укључујући субвенције и друга примања (даље: субвенције), у коју није укључен ПДВ, ако наведеним законом није другачије прописано.

Према одредби става 3. истог члана Закона о ПДВ-у, у основицу се урачунавају и:

шкови порескопрекршајног поступка и других прекршајних поступака који се воде пред надлежним органом.

Према томе, посматрано из перспективе повериоца, сви трошкови поступка принудне наплате потраживања признају се као расход у пореском билансу, док се, посматрано из перспективе дужника, ти трошкови не признају као расход у пореском билансу.

У Мишљењу Министарства финансија бр. 011-00-34/2017-04 од 13. 2. 2017. године, које се тиче признавања расхода у пореском билансу извршног повериоца, односно извршног дужника, наведено је следеће:

У конкретном случају, обвезник (као извршни поверилац), ради намирања свој досјелој појраживања, покреће извршни постојак пред јавним извршиоцем који, на основу одредаба ЗИО и Јавноизвршиоцке тарифе, закључком утврђује висину предујма трошкова извршној постојка и, по том основу, обвезнику доставља предрачун,

односно рачун (за трошкове извршној постојка). С тим у вези, расход који обвезник (као извршни поверилац) евидентира у својим пословним књижама по основу трошкова извршној постојка (покрећујући ради намирања свој појраживања), а које је (на основу закључка о предујму, односно исписављене фактуре од стране јавној извршиоце) илајтио јавном извршиоцу, признаје се у пореском билансу, у складу са чланом 7. став 1. Закона.

Поред тога, а како произлази из поднетог захтева, јавни извршиоц закључком (којим усваја предлој за извршење обвезника) налаже извршном дужнику да обвезнику (као извршном повериоцу) исплати износ главној дуга (са припадајућим износом затезне камате), као и трошкове извршној постојка насталих пред извршиоцем.

С тим у вези, расход који у својим пословним књижама евидентира извршни дужник, на име трошкова извршној постојка које је (на основу одлуке јавној извршиоце, а у складу са чланом 34. став 1. ЗИО) измирио извршном повериоцу, не признају се као расход у пореском билансу извршној дужника, у складу са чланом 7а тачка 5а) Закона.



Кратке теме из области ПДВ-а кроз питања претплатника

1 Неподношење ОППСС пријаве у року и прекршајна пријава

Питање: За обавештење ОППСС за 2024 годину рок за подношење је 15. 1. 2025, с тим што смо пријаву поднели 25. 3. 2025. године. У сандуче нам је стигло обавештење централе Пореске управе 28. 3. 2025. да поднесемо обавештење најкасније до 17. 4. 2025. или ће бити покренута прекршајна пријава. Пореска из Панчева ми је послала прекршајни налог 20. 5. 2025. године. Да ли постоји могућност да се тај прекршајни налог поништи?

Одговор: У складу с чл. 51а ст. 2. ЗПДВ обвезник је дужан да уз пореску пријаву за последњи порески период календарске године, односно последњи порески период достави **пореском органу у електронском облику обавештење о:**

1) лицу које није евидентирано за обавезу плаћања ПДВ-а у складу с тим законом, које му је од 1. јануара до истека последњег пореског периода календарске године, односно последњег пореског периода у Републици извршило промет секундарних сировина и услуга које су непосредно повезане с тим добрима, као и о износу тог промета;

2) пољопривреднику који није евидентиран за обавезу плаћања ПДВ-а у складу с тим законом, који му је од 1. јануара до истека последњег пореског периода календарске године, односно последњег пореског периода извршио промет пољопривредних и шумских производа и пољопривредних услуга, као и о износу тог промета.

У складу с чланом 178а Закона о пореском поступку и пореској администрацији, порески обвезник – правно лице казниће се за прекршај новчаном

йромей добара и услуга обвезнику ПДВ – йореском дужнику из члана 10. став 1. тачка 3) Закона, њај обвезник ПДВ може да исправи одбијак йрейходној йореза ако је њајио износ ПДВ утврђен од стирани надлежној йореској оріана. С њим у вези, обвезник ПДВ који има йорески кредит у смислу Закона, којем је йорески оріан у йосіуіку коніроле решењем утврдио обавезу йо основу ПДВ за извршени йромей за који је њај обвезник ПДВ йорески дужник из члана 10. став 1. тачка 3) Закона, има йраво да корисіи йорески кредит за њаћање обавезе йо основу ПДВ утврђене решењем йореској оріана. Обвезник ПДВ који је њајио обавезу йо основу ПДВ утврђену решењем йореској оріана, на начин шіо му је умањен йорески кредит, има йраво да исправи (йовећа) одбијак йрейходној йореза, њј. да њаћени ПДВ одбије као йрейходни йорез, ако су испуњени оіиали услови йроисани Законом.

Најомињемо, ако је за йорески йериод износ йореској кредита већи од износа обавезе йо основу ПДВ утврђене решењем йореској оріана, не йосіоји обавеза њаћања камаіе, а ако је за йорески йериод износ йореској кредита мањи од износа обавезе йо основу ПДВ утврђене решењем йореској оріана, у њом случају йосіоји обавеза њаћања камаіе на износ разлике између износа обавезе йо основу ПДВ и износа йореској кредита. Камаіа се обрачунава и њаћа у складу са йроіисима којима се уређују йорески йосіуіак и йореска адмисіраціја.

8 Опорезивање услуга смештаја деце у дневном боравку

Питање: Предузетник се бави пружањем услуге смештаја деце у дневном боравку (деца до четвртог разреда основне школе). Да ли се приход остварен од те делатности рачуна у основицу за улазак у ПДВ?

Одговор: Према чл. 25. ст. 2. т. 11)–13) ЗПДВ не плаћа се ПДВ на промет:

11) услуга социјалног старања и заштите, дечје заштите и заштите младих, услуга установа социјалне заштите, као и с њима непосредно повезан промет добара и услуга од стране лица регистрованих за обављање тих делатности;

12) услуга смештаја и исхране ученика и студената у школским и студентским домовима или сличним

установама, као и с њима непосредно повезан промет добара и услуга;

13) услуга образовања (предшколско, основно, средње, више и високо) и професионалне преквалификације, као и с њима непосредно повезан промет добара и услуга од стране лица регистрованих за обављање тих делатности, ако се наведене делатности обављају у складу с прописима који уређују ту област.

У складу с чл. 136. Правилника о ПВД-у, услугама се, у смислу члана 25. став 2. тачка 11) Закона, сматрају услуге социјалног старања и заштите, дечје заштите и заштите младих, услуге установа социјалне заштите: центара за социјални рад, установа за смештај корисника и установа за дневни боравак и помоћ у кући, под условом да су пружаоци услуга регистровани за обављање тих делатности и да поседују одобрење надлежног органа за пружање тих услуга, у складу с прописима који уређују социјалну заштиту и социјалну сигурност грађана.

У конкретном случају не ради се о услузи која се пружа према прописима који уређују социјалну заштиту и сигурност грађана, а свакако није реч ни о смештају у школским домовима.

Сходно чл. 138. Правилника о ПДВ-у, услугама се, у смислу члана 25. став 2. тачка 13) Закона, сматрају услуге образовања (предшколског, основног, средњег, вишег и високог) и професионалне преквалификације које пружају лица регистрована за обављање тих делатности у складу с прописима који уређују ту област, независно од тога да ли су поменута лица усмерена ка остваривању добити. Добрима односно услугама чији је промет непосредно повезан са услугама из става 1. датог члана сматрају се нарочито уџбеници, храна, пиће и **продужени боравак деце**. Непосредна повезаност између услуга из ст. 1. и 2. тог члана и добара и услуга из става 3. тог члана постоји **само у случају када испоруку добара, односно пружање услуга врши исто лице**.

Како у конкретном случају не пружате услугу образовања, не примењује се ни наведена одредба.

Дакле, пошто није у питању промет који је ослобођен ПВД-а без права на одбитак претходног пореза, промет се урачунава у лимит за улазак у систем ПДВ-а.

Обавеза послодаваца да исплате минималну накнаду зараде за одсуство запосленог са рада – од октобра 2025. године, након другог повећања минималне цене рада у 2025. години

Увод

У овом чланку желимо да подсетимо послодавце на то да, осим обавезе да исплате зараду у висини најмање минималне зараде, морају да воде рачуна и о томе да накнада зараде за време одсуства запосленог не може да буде нижа од минималне зараде. Наиме, запослени има право на минималну зараду за стандардни учинак и време проведено на раду, али у пракси постоји доста радних места која се налазе у зони око или испод минималне зараде. Проблем таквих зарада, које се на основу коефицијента и основице утврђују испод гарантоване минималне зараде, решава се тако што се оне дофинансирају до минималне.

Сличан проблем јавља се и приликом израчунавања основица за накнаде зарада које се запосленима исплаћују за разне облике одсуства с рада – боловања, годишње одморе, плаћена одсуства и сл. Наиме, за сва наведена одсуства основица за накнаду је примање запосленог у претходних 12 месеци, а пошто је минимална цена рада повећана два пута у 2025. години, запослени долазе у ситуацију да им се та основица од 1. октобра 2025. године утврђује испод нивоа минималне зараде, иако у 2024. години нису примали минималну зараду.

Овај текст односи се на она **одсуства** с посла за која се основица за обрачун накнаде зараде изводи из примања с карактером зараде запосленог за претходних 12 месеци пре започињања одсуства.

Зато је неопходно појаснити да се ради о одсуствима с посла која су регулисана следећим члановима Закона о раду:

- одсуство труднице ради обављања здравствених прегледа (чл. 90. став 2);

- одсуство на дан празника, годишњи одмор, плаћено одсуство, војна вежба, одазивање на позив државног органа (члан 114);
- одсуство због привремене спречености за рад – боловање (члан 115);
- прекид рада до ког је дошло без кривице запосленог (члан 116);
- прекид рада због наредбе надлежног органа (члан 117);
- за време отказног рока (члан 189. став 3);
- плаћено одсуство представника синдиката ради обављања синдикалних функција (члан 211);
- плаћено одсуство овлашћеног синдикалног представника за време колективног преговарања (члан 212);
- плаћено одсуство синдикалног представника одређеног да заступа запосленог у радном спору с послодавцем – за време заступања (члан 213).

У свим наведеним законским случајевима одсуства с рада основица за обрачун накнаде зараде је просечна зарада запосленог (по сату) остварена у претходних 12 месеци.

1 Висина минималне цене рада у претходних 12 месеци

Најпре треба подсетити на то да минимална цена рада у овој и претходној години износи:

- у целој 2024. години – 271,00 динар нето по радном сату;
- у 2025. години – од 1. 1. до 30. 9 – 308,00 динара нето по радном сату;
- у 2025. години – од 1. 10 – 337,00 динара по радном сату.

Дакле, минимална цена рада од 1. 10. 2025. године повећана је за 24,4% у односу на октобар 2024. го-

У описаном случају:

■ основна зарада за часове на раду је 29.440,00 динара, што по часу рада износи (29.440,00 дин.: 64 ч.) 460,00 динара, што је више од минималне сатнице, која од 1. октобра 2025. године износи 337,00 динара;

■ накнада зараде за часове одсуства је 40.440,00 динара, што по часу рада износи (40.440,00 : 120) 337,00 динара, што је једнако минималној сатници, која од 1. октобра 2025. године износи 337,00 динара.

Да би се исправно обрачунала накнада зараде на нивоу минималне зараде из Закона о раду, на редном броју 10 претходне табеле приказана је дофинансирана основица од 337,00 динара нето, на основу које се обрачунава накнада зараде која није нижа од тренутно важеће минималне.

Послодавци на исти начин треба да проверавају и накнаде зарада (за годишњи одмор, боловање итд.) које су обрачунате у септембру 2025. године, а исплаћују се у октобру. Наиме, нова минимална цена рада од 337,00 динара „нето” по радном часу примењује се календарски од 1. октобра 2025. године, без обзира на то за који претходни месец се исплата зарада или накнада зарада врши. Дакле, ако у октобру 2025. године исплаћује накнаду зараде остварену у септембру 2025. године (на основу дванаестомесечног просека септембар 2024 – август 2025), послодавац „контролише” висину те исплате по минималној нето цени рада по часу рада у висини од 337,00 динара, при чему обрачунава број часова рада и одсуства за месец за који врши исплату, дакле – за септембар.

ПС

Жељко Албанезе

Утврђивање злоупотребе боловања и мере за његово спречавање и санкционисање

1 Одредбе Закона о здравственом осигурању о мерама за контролу и спречавање злоупотребе боловања

Чланом 73. Закона о здравственом осигурању („Сл. гласник РС” бр. 25/2019 и 92/2023 – даље: Закон) прописано је да се боловање одобрава ако је здравствено стање запосленог такво да је спречен за рад услед болести или повреде ван рада, професионалне болести или повреде на раду, због болести или компликација у вези са одржавањем трудноће, због неге болесног члана уже породице или због добровољног давања органа и ткива.

1.1 Активности изабраног лекара и лекарских комисија које се тичу остваривања боловања

Несумњиво да битну улогу у контроли остваривања боловања и накнаде зараде за то време имају

стручно-медицински органи Републичког фонда за здравствено осигурање:

- изабрани лекар,
- првостепена лекарска комисија и
- другостепена лекарска комисија.

У складу с чланом 143. став 1. Закона **изабрани лекар**:

- 1) организује и спроводи мере на очувању и унапређењу здравља осигураних лица, откривању и сузбијању фактора ризика за настанак болести, и обавља превентивне прегледе, мере и поступке, укључујући и здравствено васпитање;
- 2) ради на спровођењу скрининг програма у складу с посебним програмима, донетим у складу са законом којим се уређује здравствена заштита;
- 3) обавља прегледе и дијагностику;
- 4) одређује начин и врсту лечења, прати ток лечења и усклађује мишљења и предлоге за наставак лечења осигураног лица;

Изузетно, за непоштовање радне дисциплине у виду злоупотребе боловања послодавац запосленом, ако сматра да постоје олакшавајуће околности или да то непоштовање радне дисциплине није такве природе да запосленом треба да престане радни однос, уместо отказа уговора о раду може да изрекне једну од следећих мера (члан 179а Закона о раду):

- 1) привремено удаљење с рада, без накнаде зараде, у трајању 1–15 радних дана;
- 2) новчану казну у висини до 20% од основне зараде запосленог за месец у ком је новчана казна изречена, у трајању до три месеца, која се извршава обуставом од зараде на основу решења послодавца о изреченој мери;
- 3) опомену с најавом отказа, у којој се наводи да ће послодавац запосленом отказати уговор о раду без поновног упозорења ако у наредном року од шест месеци учини исто непоштовање радне дисциплине.

Према томе, послодавац је дужан да размотри изјашњење запосленог и доказе које је приложио уз изјашњење, као и да на основу тако утврђеног чињеничног стања донесе решење о отказу уговора о раду или о изрицању неке од мера из члана 179а, ако сматра да постоје олакшавајуће околности у конкретном случају које оправдавају изрицање блаже мере уместо отказа уговора о раду. Олакшавајуће околности могу да буду, на пример, то што је запослени повреду радне дисциплине учинио први пут, ако се ради о запосленом који је пре тога савесно обављао своје радне обавезе, ако нису

наступиле штетне последице и сл. Послодавац постојање олакшавајућих околности цени у сваком конкретном случају приликом утврђивања одговорности запосленог за непоштовање радне дисциплине.

Ако запослени не достави изјашњење у остављеном року, а упозорење му је уредно достављено, послодавац може да донесе одлуку о утврђивању одговорности запосленог.

3.6 Отказ уговора о раду због злоупотребе боловања

Због злоупотребе боловања (из члана 179. став 3. тачка 3) Закона о раду) уговор о раду отказује се решењем у писменом облику, које обавезно садржи образложење и поуку о правном леку. Решење мора да се достави запосленом лично, у просторијама послодавца, односно на адресу пребивалишта или боравишта запосленог. Решење доноси надлежни орган код послодавца или лице које он овласти. Радни однос запосленом престаје на дан достављања решења, осим ако законом или решењем није утврђен други рок.

Према члану 67. Закона о запошљавању и осигурању за случај незапослености („Сл. гласник РС” бр. 36/2009, 88/2010, 38/2015, 113/2017, 113/2017 – други закон и 49/2021), запослени којем је радни однос престао отказом уговора о раду због злоупотребе боловања нема право на новчану накнаду Националне службе за запошљавање.



Жељко Албанезе

Заснивање радног односа или друго радно ангажовање корисника пензије и порески третман његових примања

Увод

Према одредбама Закона о пензијском и инвалидском осигурању („Сл. гласник РС” бр. 34/2003... и 94/2024 – даље: Закон о ПИО), право на пензију остварује се после престанка осигурања. Према

одредбама тог закона, врсте пензије су:

- 1) за случај старости – право на старосну пензију и право на превремену старосну пензију;
- 2) за случај инвалидности – право на инвалидску пензију;
- 3) за случај смрти – право на породичну пензију.

2) допринос за ПИО на терет извршиоца послова по стопи од 24,0% на основицу на коју се плаћа порез на доходак грађана (опорезив приход).

Допринос за здравствено осигурање се не плаћа јер су пензионисана лица осигурана по другом основу.

Ако је ауторска накнада уговорена у бруто износу, најпре се од бруто накнаде одбију нормирани трошкови, па се на добијени опорезиви приход обрачунавају порез и доприноси по стопама које су представљене.

У случају да је уговорена накнада у нето износу, ради обрачуна пореских обавеза она мора да се преведе у бруто износе. Приликом израчунавања коефицијената за превођење из нето износа у бруто износ за извршиоце пензионисана лица треба имати у виду следеће:

- 1)** стопа пореза је 20%, а стопа доприноса за ПИО 24%;
- 2)** нормирани трошкови у зависности од врсте прихода износе 50%, 43% и 34%.

Комбинацијом пореских стопа и процената нормираних трошкова добијени су следећи коефицијенти за прерачун нето прихода у бруто за накнаду коју остварују пензионисана лица:

Ред. бр.	Стопа нормираних трошкова	Коефицијенти за прерачун у бруто
1.	50%	0,78
2.	43%	0,7492
3.	34%	0,7096

У наредном примеру приказан је обрачун уговорене нето накнаде пензионисаном лицу која се односи на ауторско дело за које су прописани нормирани трошкови од 50%:

Ред. бр.	Позиција	Износ
1.	Уговорена нето накнада за пензионисано лице	58.500,00
2.	Коефицијент за прерачун из нето у бруто	0,78
3.	Бруто накнада (ред. бр. 1 : ред. бр. 2)	75.000,00
4.	Нормирани трошкови (ред. бр. 3 x 50%)	37.500,00
5.	Опорезиви приход (ред. бр. 3 - ред. бр. 4)	37.500,00
6.	Порез (ред. бр. 5 x 20%)	7.500,00
7.	Допринос за ПИО (ред. бр. 5 x 24,0%)	9.000,00
8.	Нето за исплату (ред. бр. 3 - ред. бр. 6 - ред. бр. 7) = ред. бр. 1	58.500,00

Исплатилац прихода, као порески платаци, дужан је да пре сваке исплате прихода Пореској управи достави пореску пријаву за порез и доприносе на обрасцу ППП-ПД. Приходи од ауторских и сродних права и права индустријске својине у обрасцу ППП-ПД пријављују се под ОВП 301 до 323 (у зависности од врсте прихода и пореске олакшице). Из описаног примера следи да је ОВП 301 – признати су нормирани трошкови од 50%, а примацац прихода је осигуран по другом основу. Порез и доприноси на те приходе плаћају се на рачун 840-4848-37, шифра плаћања 254.

5 Обављање допунског рада од стране пензионисаног лица (по Закону о раду)

Пошто по Закону о раду (члан 202) допунски рад може да обавља запослени који ради с пуним радним временом код послодавца, из тога произлази да наведене послове може да обавља и **пензионисано лице које је у радном односу с пуним радним временом**.

На приходе по уговору о допунском раду пензионисаном лицу обрачунавају се:

- 1)** порез по стопи од 20% на бруто приход умањен за нормиране трошкове у висини од 20%;
- 2)** допринос за ПИО по стопи од 24%, с тим што је основица доприноса опорезив приход од уговорене накнаде (основица на коју се обрачунава и порез, а не примењује се најнижа и највиша основица доприноса).

Допринос за здравствено осигурање не плаћа се на уговорену накнаду за допунски рад јер су извршиоци тих послова осигурани по другом основу (запослени).

ПС

ИНГ-ПРО



Календар пореских и других обавеза за октобар 2025. године

Закон о акцизама			
Правилник о начину и поступку обрачунавања и плаћања акцизе на електричну енергију за крајњу потрошњу			
Правилник о ближим условима, начину и поступку за остваривање права на рефакцију плаћене акцизе на деривате нафте, биогорива и биотечности из члана 9. став 1. т. 3), 5) и 7) Закона о акцизама, који се користе за транспортне сврхе и за грејање			
Правилник о ближим условима, начину и поступку за остваривање права на рефакцију плаћене акцизе на деривате нафте и биотечности из члана 9. став 1. т. 3), 4), 5), 6) и 7) Закона о акцизама, који се користе као енергетска горива у производњи електричне и топлотне енергије или у индустријске сврхе			
Опис	Период	Рок	Основ
Подношење пореске пријаве ПП ОА за обрачунату акцизу и ПП ОАЕЛ	1. 9 – 30. 9. 2025.	15. 10. 2025.	Обвезник акцизе дужан је да пореску пријаву за обрачун акцизе поднесе у року од 15 дана по истеку месеца за тај месец, односно по истеку месеца у којем се врши читавање
Плаћање акцизе	16. 9 – 30. 9. 2025. 1. 10 – 15. 10. 2025.	15. 10. 2025. 31. 10. 2025.	Уплата акцизе обрачунате за периоде
Захтев за рефакцију плаћене акцизе на деривате нафте, односно биотечности који се користе за грејање пословног односно стамбеног простора, на обрасцу РЕФ-Г	1. 9 – 30. 9. 2025.	најраније 20. 10. 2025.	Привредни субјект који загрева пословни простор, односно физичко лице које загрева стамбени простор подноси захтев Пореској управи за рефакцију плаћене акцизе на деривате нафте, односно биотечности који се користе за грејање пословног односно стамбеног простора
Захтев за рефакцију плаћене акцизе на гасна уља и биотечности која се користе као енергетска горива у производњи електричне и топлотне енергије, на обрасцу РЕФ-ЕТЕ	1. 9 – 30. 9. 2025.	најраније 20. 10. 2025.	Рефакцију плаћене акцизе остварује лице које се, у складу са прописима којима се уређује област енергетике, бави производњом електричне и топлотне енергије
Захтев за рефакцију плаћене акцизе на деривате нафте који се користе за индустријске сврхе, на обрасцу РЕФ-И	1. 9 – 30. 9. 2025.	најраније 20. 10. 2025.	Рефакцију плаћене акцизе остварује лице за гасна уља из члана 9. став 1. тачка 3) Закона о акцизама, која се користе као енергетско гориво у индустријске сврхе, односно када се предметни деривати нафте користе као енергетско гориво или као репродукциони материјал у процесу производње акцизних односно неакцизних производа
Захтев за рефакцију плаћене акцизе на деривате нафте и биогориво који се као моторно гориво користе за транспортне сврхе, на обрасцу РЕФ-Т	јул–септембар	најраније 20. 10. 2025.	Рефакцију плаћене акцизе остварује лице које обавља делатност превоза лица и ствари, као и произвођач, односно увозник истих када их користи за сопствене потребе у транспортне сврхе

Закон о професионалној рехабилитацији и запошљавању особа са инвалидитетом			
Правилник о начину праћења извршавања обавезе запошљавања особа са инвалидитетом и начину доказивања извршења те обавезе			
Опис	Период	Рок	Основ
Подношење обрасца ИОСИ. Уплата обавезе за претходни месец	1. 9 – 30. 9. 2025.	5. 10. 2025.	Обавеза послодавца да Пореској управи достави Извештај о извршењу обавезе запошљавања особа са инвалидитетом у складу са Законом – образац ИОСИ електронским путем, преко портала Пореске управе, или попуњавањем обрасца у оквиру корисничке апликације на порталу Пореске управе

Уредба о изгледу контролне акцизне маркице, контролне акцизне маркице са QR кодом, продукционог кода, врсти података на маркици, начину и поступку одобравања и издавања маркица, вођења евиденције о одобреним и издатим маркицама и обележавању акцизних производа контролним акцизним маркицама, односно контролним акцизним маркицама са QR кодом, као и врсти појединачног паковања кафе за крајњу потрошњу које се обележава контролном акцизном маркицом

Опис	Период	Рок
Произвођач, односно увозник цигарета, несагоревајућег дувана или алкохолних пића оштећене маркице са QR кодом враћа Министарству	јул–септембар	15. 10. 2025.
Произвођач, односно увозник кафе враћа Министарству оштећене маркице	јул–септембар	15. 10. 2025.
Произвођач, односно увозник цигарета, несагоревајућег дувана, алкохолног пића и кафе, дужан је да води евиденцију о преузетим, искоришћеним, оштећеним и неискоришћеним маркицама, односно маркицама са QR кодом за цигарете, несагоревајући дуван, алкохолна пића и кафу и да га доставља Министарству преко система е-акциза	јул–септембар 2025.	15. 10. 2025.
Произвођачи, трговци на велико, као и увозници који имају на залихама цигарете и несагоревајући дуван без утиснутог продукционог кода из члана 1а тачка 10) Закона о акцизама ("Службени гласник РС", бр. 22/01,... и 94/24), као и са пробним продукционим кодом утиснутим на паклице цигарета и несагоревајућег дувана у периоду до 30. септембра 2025. године, дужни су да изврше попис залиха тих производа са стањем на дан 30. септембра 2025. године, укључујући и залихе у свим складиштима, магацинима и акцизним складиштима, сачине пописну листу и доставе Министарству финансија електронским путем		31. 10. 2025.
Увозници су дужни, са стањем на дан 30. септембра 2025. године, извршити попис залиха цигарета и несагоревајућег дувана без утиснутог продукционог кода из члана 1а тачка 10) Закона о акцизама, као и са пробним продукционим кодом утиснутим на паклице цигарета и несагоревајућег дувана у периоду до 30. септембра 2025. године, које се налазе под царинским надзором, односно у фабрици иностраног произвођача и сачињену пописну листу доставити Министарству финансија електронским путем		31. 10. 2025.
Произвођачи и увозници су дужни, са стањем на дан 30. септембра 2025. године, извршити попис залиха цигарета и несагоревајућег дувана без утиснутог продукционог кода из члана 1а тачка 10) Закона о акцизама, као и са пробним продукционим кодом утиснутим на паклице цигарета и несагоревајућег дувана у периоду до 30. септембра 2025. године, које су отпремили у авионе и бродове који саобраћају на међународним линијама, односно слободне царинске продавнице и сачињену пописну листу доставити Министарству финансија електронским путем		31. 10. 2025.

Чланом 80. став 5. Закона о општем управном поступку („Сл. гласник РС“ бр. 18/2016; ауџенџично шумачење – 95/2018) прописано је да, ако последњи дан рока пада на дан када орган не ради, рок истеће када проишкне први наредни радни дан.



Електронски часопис **ЛЕГЕ АРТИС – ПРОПИСИ У ПРАКСИ**

Часопис „Lege Artis – ПРОПИСИ У ПРАКСИ“, електронско издање, са стручним ауторским текстовима, већ дужи низ година незаобилазни је саветник и дневни пратилац у сваком пословању. Намен је, пре свега, правним службама у јавном и приватном сектору, привредним субјектима, установама, адвокатским канцеларијама итд.

Од области у часопису издавамо: Јавне набавке и буџети, Грађанско право, Кривично и прекршајно право, Образовање, Планирање, изградња, становање, Привредно право, Радно право, Управно право, Здравствене установе, здравствена заштита и здравствено осигурање и друге области, као и сталне рубрике „Портал читалаца“, „Календар правних аката“ и „Регистар прописа“.

Тренутно се у издању налази преко 1.800 чланака, при чему у току године излази 12 бројева.

Чланци из свих досадашњих бројева доступни су у е-часопису, с тим што им се приступа у оквиру издања Прописи.нет, а повезани су са релевантним прописима.

За препоруку и друге информације пишите нам на: office@ingpro.rs или нас позовите на: 011/2836-820, 2836-821, 2836-822.

Актуелни статистички подаци на дан 25. 9. 2025. године

1 Просечна месечна зарада по запосленом

Просечна зарада	Објављена	Бруто	Нето
Јануар 2025. године	25. 3. 2025.	148.440,00	107.476,00
Фебруар 2025. године	25. 4. 2025.	142.908,00	103.519,00
Март 2025. године	26. 5. 2025.	148.652,00	108.013,00
Април 2025. године	25. 6. 2025.	150.777,00	109.272,00
Мај 2025. године	25. 7. 2025.	148.930,00	107.705,00
Јун 2025. године	25. 8. 2025.	147.947,00	107.075,00
Јул 2025. године	25. 8. 2025.	150.646,00	109.071,00

2 Доприноси за социјално осигурање

2.1 Стопе доприноса

Стопе по којима се обрачунавају и плаћају доприноси за обавезно социјално осигурање од 1. јануара 2025. године:

Врста доприноса	На терет запосленог	На терет послодавца	Укупно
Укупно	19,90%	15,15%	35,05%
За пензијско и инвалидско осигурање	14,00%	10,00%	24,00%
За здравствено осигурање	5,15%	5,15%	10,30%
За осигурање од незапослености	0,75%	0%	0,75%

2.2 Најнижа месечна основица за обрачун доприноса

Најнижа месечна основица на коју се обрачунавају и плаћају доприноси за обавезно социјално осигурање износи **45.950 динара**. Та основица примењује се од 1. јануара 2025. године, а важиће до 31. децембра 2025. године.

2.3 Највиша основица за обрачун доприноса

Месечна основица на коју се обрачунавају и плаћају доприноси за обавезно социјално осигурање износи највише **656.425 динара**. Та основица примењује се од 1. јануара 2025. године, а важиће до 31. децембра 2025. године.

3 Минимална зарада

Месец у 2025. години	Број могућих часова рада у месецу	Минимална цена рада по часу – нето	Минимална нето зарада за месец	Минимална бруто зарада за месец
Јануар	184	308	56.672,00	76.789,87
Фебруар	160	308	49.280,00	66.244,94
Март	168	308	51.744,00	69.759,91
Април	176	308	54.208,00	73.274,89
Мај	176	308	54.208,00	73.274,89
Јун	168	308	51.744,00	69.759,91
Јул	184	308	56.672,00	76.789,87
Август	168	308	51.744,00	69.759,91
Септембар	176	308	54.208,00	73.274,89
Октобар	184	337	62.008,00	84.401,85
Новембар	160	337	53.920,00	72.864,05
Децембар	184	337	62.008,00	84.401,85

Минимална зарада увећава се за износ регреса за годишњи одмор и топлог оброка, као и за износ увећане зараде за минули рад за рад у дане празника (државних и верских), за рад ноћу и за прековремени рад.

4 Износ учешћа у финансирању зарада особа са инвалидитетом

Износ учешћа у финансирању зарада особа са инвалидитетом по особи са инвалидитетом коју није запослио послодавац уплаћује приликом исплате зарада за текући месец, а **најкасније до 5. у наредном месецу**.

Месец у 2025. години	Износ учешћа
Јануар	69.455,50
Фебруар	74.214,00
Март	74.220,00
Април	71.454,00
Мај	74.326,00
Јун	75.388,50
Јул	74.465,00
Август	73.973,50
Септембар	75.323,00

НЕОПОРЕЗИВИ ИЗНОСИ ПРИМАЊА – од 1. фебруара 2025. године до 31. јануара 2026. године			
ВРСТА ИСПЛАТЕ	ОСНОВ ЗА ИСПЛАТУ	ПОРЕСКИ ТРЕТМАН	Члан ЗПДГ
1	2	3	
СОЛИДАРНА ПОМОЋ (за случај болести, здравствене рехабилитације или инвалидности запосленог или члана његове породице)	До висине утврђене општим актом послодавца	Неопорезиво до 56.307 динара по случају. Преко непорезивог износа плаћа се порез на зараде по стопи од 10%	Члан 18. став 1. тачка 7)
ПОКЛОНИ деци запослених до 15 година старости поводом Нове године и Божића	На основу члана 119. став 2. Закона о раду, у складу са општим актом послодавца	Неопорезиво до 14.077 динара по једном детету, док исплата преко тог износа, као и исплата детету старијем од 15 година, има карактер зараде	Члан 18. став 1. тачка 8)
ЈУБИЛАРНА НАГРАДА	До висине утврђене општим актом послодавца, док се у државним органима и јавним службама исплаћује у складу са одредбама посебних колективних уговора	Неопорезиво до 28.152 динара годишње. Преко непорезивог износа плаћа се порез на зараде по стопи од 10%	Члан 18. став 1. тачка 9)
ПОМОЋ у случају смрти члана породице запосленог	уже породице	Неопорезиво до 98.534 динара. Преко непорезивог износа плаћа се порез на зараде по стопи од 10%	Члан 18. став 1. тачка 9а)
	других чланова породице (бабе, деде...)	На цео износ обрачунава се порез од 10%	
СОЛИДАРНА ПОМОЋ за случај рођења детета	Неопорезиво до висине просечне зараде исплаћене у Републици према последњем објављеном податку републичког органа надлежног за послове статистике, по новорођеном детету	Просечна зарада за месец јул 2025. године објављена је 25. 9. 2025. и износи 150.646 динара. Преко непорезивог износа плаћа се порез на зараде по стопи од 10%	Члан 18. став 1. тачка 12)
НАКНАДА ТРОШКОВА СМЕШТАЈА И ИСХРАНЕ ЗА РАД НА ТЕРЕНУ (ако послодавац није запосленом обезбедио смештај и исхрану без накнаде, члан 118. т. 4) Закона о раду)	У висини трошкова смештаја и исхране у складу са општим актом	Не плаћају се пореске обавезе	
ОСТАЛЕ СОЛИДАРНЕ ПОМОЋИ (чл. 120. т. 1) Закона о раду)	До висине утврђене општим актом послодавца	Опорезује се цео износ само порезом по стопи од 10%	
ЗАЈАМ који послодавац исплаћује запосленима	Исплаћује се у висини и према условима утврђеним општим актом код послодавца	Не опорезује се ако се отплаћује у складу са планом отплате	
СТИМУЛАТИВНЕ ОТПРЕМНИНЕ при споразумном престанку радног односа (члан 177. Закона о раду)	Исплаћује се у складу са општим актом	Плаћају се све пореске обавезе као на зараду	
ПРЕМИЈЕ за додатно добровољно пензијско осигурање и пензијски допринос у добровољни пензијски фонд и премије за добровољно здравствено осигурање, које послодавац уплаћује за запослене		Плаћа се порез на зараде (10%) и социјални доприноси (и из накнаде и на накнаду) на износ преко 8.449 динара нето. На износ до 8.449 динара не плаћају се ни порез ни доприноси	Чланови 146 и 21а
ПРЕМИЈЕ за неживотно колективно осигурање од последица незгода, колективно осигурање за случај тежих болести и хируршких интервенција и колективно осигурање живота за случај смрти запосленог услед болести	Такве уплате немају карактер зараде по Закону о раду, па се не плаћају социјални доприноси	Укупан износ је неопорезив уколико послодавац плаћа за све запослене	Члан 146
Појединачно остварен добитак од ИГАРА НА СРЕЋУ		Порез на добитке од игара на срећу не плаћа се на појединачно остварен добитак од игара на срећу, до износа од 143.872 динара;	Члан 83. став 4. тачка 1)
НАГРАДЕ и друга слична давања физичким лицима која нису запослена код исплатиоца, која произлазе из рада или друге врсте доприноса делатности исплатиоца	Исплаћује се у складу са одлуком послодавца	Неопорезиво до 18.704 динара годишње, остварено код једног послодавца. Преко непорезивог износа плаћа се порез на друге приходе од 20%	Члан 85. став 1. тачка 11)

Жељко Албанезе

Ревалоризација отплатних рата по основу уговора о откупу стана под 30. 6. 2025. године – за уплате од 1. 7. 2025. године

Купљене друштвене станове власници могу да отплаћују у ратама, у складу са уговором. Отплатна рата одређује се дељењем износа уговорене цене стана с бројем месеци у којима се дуг отплаћује. Међутим, једном одређен износ месечне рате отплате подлеже ревалоризацији у складу са још увек важећим чланом 23. Закона о становању („Сл. гласник РС” бр. 50/92... 99/2011). Наиме, иако је доношењем Закона о становању и одржавању зграда („Сл. гласник РС” бр. 104/2016) престао да важи Закон о становању, његов члан 23. остаје на снази без временског ограничења.

Стога, под 30. 6. 2025. године врши се ревалоризација отплатних рата продатих друштвених станова по уговорима закљученим 19. 7. 1994. године, као и после тог датума, до 30. 6. 2025. године.

Ревалоризација отплатних рата по наведеним уговорима врши се два пута годишње, и то за шестомесечне периоде: јануар–јун и јул–децембар. Прва ревалоризација је 31. децембра текуће године за рате које се отплаћују од 1. јануара, а друга ревалоризација је 30. јуна текуће године за рате које теку од 1. јула текуће године. Ревалоризација рата по уговорима закљученим 19. јула 1994. године и касније, у складу с чланом 23. ст. 2. Закона о становању, врши се:

- према кретању потрошачких цена у Републици,
- а највише до висине раста просечне месечне зараде без пореза и доприноса у Републици за обрачунски период (узима се увек мањи износ).

Сагласно ставу 3. истог члана, ревалоризација рата под 30. 6. 2025. године врши се у зависности од месеца када је уговор о куповини стана закључен и мањег коефицијента између кретања раста потрошачких цена и раста просечне месечне зараде без пореза и доприноса у Републици у обрачунском

периоду – у овом случају у периоду јануар–јун 2025. године, осим у случају када дође до пада зарада, када се не врши ревалоризација.

На основу објављених података Републичког завода за статистику у наредној табели дати су упоредни подаци о расту потрошачких цена у периоду јануар–јун 2025. године, као и подаци о расту зарада без пореза и доприноса у Републици за исти период, на основу којих се ревалоризација рата врши применом коефицијента који је мањи.

Упоредни подаци о расту потрошачких цена и расту зарада без пореза и доприноса у Републици у периоду јануар–јун 2025. године:

Период	Коефицијенти од месеца закључења уговора до 30. 6. 2025. године	
	према кретању потрошачких цена у Републици	према расту просечне месечне зараде без пореза и доприноса у Републици
1	2	3
До 31. 12. 2024.	0,026	-0,011
Јануар 2025.	0,02	-0,003
Фебруар 2025.	0,015	0,036
Март 2025.	0,014	-0,007
Април 2025.	0,011	-0,019
Мај 2025.	0,009	-0,005
Јун 2025.	-	-

На основу наведених података ревалоризација рата за отплату станова на 30. јун 2025. године за уговоре закључене 19. јула 1994. године и после тог датума, а до 30. јуна 2025. године, врши се према увек мањим месечним коефицијентима, односно према следећим коефицијентима:

С НАМА НЕМА ЛУТАЊА!



ИНГ-ПРО

ПРОПИСИ.NET
ЕЛЕКТРОНСКО ПРАВНО ИЗДАЊЕ



Штампани часопис Lege Artis – Прописи у пракси: НЕЗАОБИЛАЗНИ ЧАСОПИС О ПРИМЕНИ ПРОПИСА



АКТУЕЛНА ТЕМА

РАЧУНОВОДСТВО

ПОРЕЗИ

БУЏЕТСКИ КОРИСНИЦИ

ЗАРАДЕ

ПОСЛОВНЕ ФИНАНСИЈЕ

СТАТИСТИКА